1898. V. évfolyam. Szerda, február 16. 14. szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő: Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szerdán este és szombaton este.* Szerkesztőség: Kigyó-utcza 9. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Válságos idők.

Nap-nap után nő a zavar az országban mindenfelé. A szoczializmus még soha ilyen vehemensen nem lépett akczióba, mint az idén. Különösen Szabolcs, Sáros, Szatmár és Zempiénmegyék forronganak s e megyékben már olyan mértéket öltött a zendülés, hogy valóságos forradalmi állapotban vannak egyes községek. A hatósági intézkedéseket nem respektálják, több helyen gyilkolnak. Katonaságot rendeltek ki számos községbe, a kiknek már összeütközésük is volt a néppel. A veszedelmet növeli azon körülmény is, hogy a katonaság körébe is kezdik a paraszt szülők és rokonok elhinteni a szoczializmust, a mi ha sikerül, fölfordul az egész társadalmi rend.

Hogy milyen kétségbeejtő állapotok uralkodnak, azt legjobban igazolják az utóbbi napok eseményei. Legujabban a bodrog-közi járásban tört ki a zendülés, miért is Kassáról két zászlóalj katonaságot rendeltek oda. A katonaságot azonban a zendülők ellenséges indulattal fogadták s több községbe csak szuronyt szegezve tudott bevonulni. Zemplénmegye a függetlenségi párti tagok hozzájárulásával egyértelemmel elhatározta, hogy föl ir a kormányhoz a szabadsajtó visszaéléseinek megrendszabályozása érdekében, mivel az immár paraszt lázadásnak minősithető szoczializmus főokát Várkonyinak Földmivelő czimü lapjában találja. Egyszersmind a *statárium sürgős kihirdetését kéri* a kormánytól.

Hogy a statárium kihirdetése menynyire szükséges, bizonyitják a legujabbi értesülések, melyek szerint Zemplém vármegyében a szocziális anarchia szombat óta óriási mértékben tört ki. A lelketlen izgatók által felbujtott nép eddig csak kért és követelt, most azonban kitört belőle a fékevesztett indulat s már embervérre szomjaz. Nem elégszik meg, ha okos tanácscsal megigérik neki, hogy kivánsága részben teljesitve lesz, a szoczialista tanok megmételyezték szivét, eszét.

Forrong a nép! Nem irtózik most már a legvadabb eszközöktől sem, gyilkot ragad kezébe s örömét leli abban, ha azoknak, kik jóakaratu tanácscsal szolgálnak neki, egyikét-másikát legyilkolhatja.

Szombat óta valóságos forradalom ütött ki Zemplémben. Most már okvetlenül szükség van arra, hogy az anarchia által elvakitott népet a katonaság sortüze s a puskák ropogása téritse észre. S ha a kedélyek nem csillapodnak, ez meg is fog történni.

Molnár zempléni főispánnak Fabini Lajos kassai hadtestparancsnokhoz intézett távirata a maga borzalmasságában festette le azt a képet, a melyet a nép dühe ott előidézett. Vasárnapon két izben kértek Kassáról a lázadás megfékezésére katonaságot. Kora reggel három órakor külön vonaton indult utnak a 34. gyalogezred első százada Schürger őrnagy vezetése mellett Király-Helymeczre. Ez azonban ugy látszik kevésnek bizonyult, mert a délután folyamán a Király-Helymeczczel szomszédos Perbenyik községbe is kértek katonaságot, világosan ielezve lévén a táviratban, hogy Vidovich szolgabirót a lázadók legyilkolták. Kassáról rögtön utnak indult oda Appel alezredes vezetése mellett házi ezredük harmadik számu százada. Hogy a lázadás hová fog még fejlődni, ha a fegyverek döreje sem tudja azt lecsillapitani, csak Isten a megmondhatója!

A bodrogközi járásban is ujra kiütött a forradalom. Kis-Tárkányon véresre verték a szoczialista-ellenes birót. Kisköves d Agárd és Czigánd községben a parasztok nyiltan hirdetik, hogy nemsokára föllázadnak és kegyetlenül vért fognak ontani. — Utóbbi helyen a nép összegyüjtésére félreverették a harangot, a mely adott jelre a szoczialisták elhagyták házaikat és a templom körül elterülő térre gyülekeztek. Férfi, asszony, gyermek vegyest sorakoztak. Mi-

Viharban.

Irta: ADA NEGRI.

Mikor a féktelen fergeteg haragja
Bömböl és sárgulnak a felkavart vizek
S Eolus mint láncsát széttörő fúria
A villám fényében vadul sípolni kezd:

Szeretnék a sugó vihar örvényében
Arany nyilak között
Elpusztulni távol, elveszni egészen
Igy — a szived fölött.

E lázas hevében az égnek és földnek
Teveled lebegve fönn a végtelenben
Elmondani azt a rég titkolt küsdelmet,
Melyet nem gyanit, mit nem tud csak az Isten.

Süvöltő szélvésznek örült, fékevesszett
Csatája körülem;
Lábaim alatt a pusztulás, rémület —
Fejem a szíveden.

Afganistánban.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: **Apáti József.**

— Egy magyar utazó emlékeiből. —

Csaknem három évtized előtt végzetem Afganistánba számüzött.

Beismerem, hogy a sors kegyelmet gyakorolt velem szemben, midőn egy viszontagsággal teljes utat szabott elém, hogy mig azon keresztül küzdve magamat, legalább ritkábban ujult fel lelkemben a vihar, mely azt tépte, szakgatta s igy megmentett az élve eltemetés, — a megőrüléstől, melynek közelébe egy gyöngéd kéz által, mint deus ex machina dobattam.

Hogy Isten éppen oly szigoruan büntette évek mulva őt, mint a mily méltatlanul dobott ő engem a szenvedések tengerözönébe, nekem nem vigasztalás, de lelkem szenvedésének fokozása.

Bocsass meg neki Uram! én már megbocsátottam.

Bakutól Aszterabádig vitorlás hajón, — a Kaspitengeren jutottam, a Kelet valamennyi nemzete fiaiból összeverődött utasok társaságában, kik közül csak török atyámfiaival tudván beszélni, folyton ezek között csibukoztam.

Ahány nemzet, annyi csoport képződött az aránylag szükes hajófedélzeten, kiki saját nemzeti viseletében.

A perzsa magas, hegyes kucsmában, az üzbég paplanszövethez hasonló, virágos kaftán rengeteg turbán s papucs; az afgán fél görögdinnyehaj alaku sapka s igen szellősnek látszó kaftán, de hatalmas bagaria csizmák, a török piros fez körül csavart fehér turbán, a cserkesz magyaros kalpag, fehér cserkesze, — jobb és bal felől egy-egy sor tölténytartóval garnirozva.

Mindannyia övében handzsár, tőr, pisztolyokkal ápékelve, készen minden perczben a véleménykülömbségeket ezen argumentumokkal is támogatni.

A keleti népnek azonban nyugodt temperamentuma van s fegyvert nem huz hiábavalóságért. Igaz, hogy nem is évődik egymással, de nagyokat hallgat.

Aszterabár perzsa város, a Kaspitenger déli csucsán, egy kedves öböl mellett s a messze Keletre ügyekvő karavánok gyülhelye.

Teve, öszvér, szamár, ló nagy bőségben bérelhető a karavánok által s a bérelt állatok tulajdonosai hajcsárul kisérik a karavánt egész Indiáig.

Öt-hat napi készülődés után, a karavánbasi vezetése alatt megindultunk, közel a bucharai határ mentén, de mindég perzsa területen mely biztonság tekintetében jobb hirnek örvend mint a buchariai terület. Utközben a hőségtől én szenvedtem legtöbbet, de minél nagyobb turbánt kötöttem, annál tűrhetőbbé lett az.

Szórakozásul utközben leginkább agarászat kinálkozott a pusztai nyulakra, melyek jóval kisebbek magyarországi rokonaiknál.

Fürj, fogoly, fáczán és vadrucza a nagy hőségben fordult elő s igy friss pecsenye naponta volt elég.

Eleinte képtelen voltam élvezni e pecsenyéket, mert juhzsirral készitettek mindent, — de aztán a kövér vadruczák háját megszedtem s én magam készitettem ezzel a saját élelmemet.

Itt ott egy kilométer hosszu s ugyan olyan forma széles tavakban temérdek halat találtunk s halász eszköz hiján azt is löttem.

Löttem pedig nyillal.

Ugyanis a mig Szakuból beszerzett jó erős horgokat derékban megtüzesitve, kiegyenesitettem s nyilvesszőbe erősitve, ezt hosszu selyem zsinorra kötve, a nap melegében játszó halakra löttem s találva, azok alig ustak 5–6 ölnyire kiszenvedtek s kényelmesen a partra huzhattuk.

Mai lapunk 8 oldal.

00000117

kor már nagy tömeg verődött össze, megrohanták az iskola udvarában fölállitott katonaságot, mely szuronyt-szegezve várta a rohamot.

A szurony nem félemlitette meg a támadókat, egyre közelebb ért a katonasághoz. Néhány pillanat még s a nép kicsavarja a katona kezéből a fegyvert.

A parancsnoknak tüzet kellett vezényelnie. A sortüz eldördült s *huszonhét ember sulyosan megsebesülve esett össze.* Egy ember szörnyet halt.

De más helyekről is érkeznek nyugtalanitó hirek a szociálisták készülődéséről.

Mogyorós községből a gróf Forgách László tisztjének egy parasztküldöttség tudomására adta, hogy a gróf 2000 holdas mogyorósi tagját maguk közt már fel is osztották s hogy a felosztás után a grófnak még mindig 48 kat. hold jutott és maradt és tudomására adták, hogy ennél a 48 hold földnél többhöz igényt többé nem tarthat a gróf.

Kanyáron és Kékcsén, hol a leleszi konventnek nagy birtokai vannak — a nép mindenféle munkálatot megtagadott, sőt a jószágigazgató egyezkedő kisérleteire azt felelték, „hogy akkor is rászedett az ur bennünket, mikor irásban szerződtünk, tehát most *már nem alkuszunk.*“ Itt az is olaj a tüzre, hogy a gazdatisztek eltiltották a napraforgó termelését, a miből a nép olajszükségletét fedezte.

Tisza-Szentmártonban a gróf Forgách bérlője, Moskovics ellen zudult fel a lakosság, kinek meggyilkolását nyiltan hangoztatják.

Egy másik helyen a nép magatartása valamivel tartozkodóbb lett, azzal indokolják, hogy még nincs itt az ideje a felkelésnek, majd május 10-ikéig elválik, hogy kié lesz az idei termés.

Annál nagyobb azonban az izgatottság Mándokon, a hol már valóságos csatározás folyt. Egy közhuszár az utczán átvágta egy szocialista kezét s ez elég volt, hogy a szenvedély kitörjön. Hozzájárult a szenvedély kitöréséhez az is, hogy a csendőrség által a napokban megsebesitett asszony meghalt. Ezen halálhirrel és egy másik asszony megsebesitésével izgattak a vezérek s az izgatás eredménye közvetlen volt. A nép torlaszokat emel s azok mögül lövöldöz revolverekből, melyeket a napokban százával vásároltak. Többen megsebesültek!

És mikor mindenfelől ilyen válságos hirek érkeznek, kormányunk tehetetlenül áll s egyedül, a mit müködéséről hallunk az, hogy a csendőrséget 800 emberrel szaporitják. Több lesz a szurony, de nem lesz kissebb az elégületlenség. A legutóbbi miniszteri rendelet, mely a szabadság egyik sarkalatos vivmányát a szabad gyülekezési jogot szünteti meg, valamint a fővárosi rendőrségnek a szociálisták elleni brutális fellépése már nem fogja javitani az állapotokat, csak legfeljebb még elkeseredettebbé teszik a szociálistákat és a lelkiismeretlen kormányt terheli a felelősség azért a sok vérért, melyet kifognak ontani s azért a sok könnyért, melyet az árván maradtak fognak hullatni.

— **Nemesség vásárlás.** Hétfőn váratlanul izgalmas ülése volt a képviselőháznak. *Rohonczy* Gedeon *Major* Ferencz drnak személyes kérdés czimén adott válaszában érdekes leleplezéseket tett a Bánffy kormány ügyeiről, többek között, hogy a nemességek és czimek adományozásával nyilt üzletet folytat. Rohonczy beszéde óriási feltünést keltett az egész országban. Rohonczy különben még aznap bejelentette kilépését a kormánypártból. Ezzel az ügynek Rohonczy személyére vonatkozó része el van intézve. Nem ugy azonban az ő beszédének érdembeli része. A képviselőház valamennyi pártja körében — a szabadelvü párt független elemeit sem véve ki — az a nézet uralkodik, hogy minden parlamenti felfogás semmibe vevését jelenti az, hogy a magyar képviselőházban felhangzik egy oly sulyos vád, mint a minőt *Rohonczy* hétfőn emelt és e vádra a kormányelnök egyétlenegy szóval sem reflektál. Tegnap általában azt várták, hogy báró *Bánffy* Dezső az ülés elején nyilatkozatot fog tenni Rohonczy tegnapelőtti leleplezései után, de ez nem történt meg. *Ennek folytán a parlamentben erős akczió indult meg,* mely oda irányul, hogy Rohonczy Gedeon hétfői leleplezéseivel a képviselőház behatóbban foglalkozzék. A világ egyetlen parlamentjében sem türnék el, hogy ily nyiltan hirdessék, hogy *a kormány czimosztogatásokkal, nemesitésekkel nyilt üzletet folytasson.* Ezzel a ténnyel a képviselőháznak foglalkoznia kell és ezért a képviselőházban már tegnap megalakult egy bizottság, mely feladatául tüzte ki magának, hogy a *nemességekkel és czimosztogatásokkal folytatott üzérkedést a Házban a maga puszta valójában bemutassa.* E bizottság elkésziti a teljes listáját azoknak, kik a Bánffy-kormány fennállása óta nemességet, czimet vagy rangot kaptak és fölfogja ezeket hivni, hogy *becsületszavukra* jelentsék ki, mennyit fizettek ezért. A beérkező válaszokat a bizottság be fogja mutatni a képviselőháznak.

— **Válság a kormányban.** A szabadelvü párt köréből kiszivárgott hirek szerint a kabinetben erős differenciák merültek fel a szocialista kérdés következtében. A kormány kénytelen belátni, hogy az a programm, a melyet Darányi Ignácz földmüvelési miniszter a képviselőházban, mint a kabinet szolidáris megállapodását előterjesztett, egyáltalán nem nyugtatja meg az ellenzéket, sőt még a szabadelvü párt függetlenebb elemeit sem elégiti ki. Daczára ennek, a kabinet nem tud egyetlenegy eszmét sem termelni, a mely a mai válságos viszonyokban némi lehetőségét biztositaná a kibontakozásnak. Minden felelősséget Darányira akarnak háritani s a taktika arra mutat, hogy a szabadelvü párt tulzó merkantilistáit, a kik szemében Darányi ugy szerepel, mintha az agráriusoknak sok engedményt tett volna, azzal akarják megnyugtatni, hogy a kabinettből első

A keleti népek jól lőnek, de csak megtámasztott fegyverből s azért bámulatuk tárgya lettem, mert a röpülő madarat fegyverem csövével egy pillanatig kisérve a légben, biztosan löttem le s forgópisztolyomból a póznára állitott fatányért 25—30 lépésről soha sem hibáztam.

Éjjeli szállást leginkább tavak, vagy legalább mocsarak mellett ütöttünk, hol éjfélig a moszkitók, az után a sakálok miatt alig voltam képes aludni.

A karaván hajnalban indult tovább s az éjjeli álmatlanságot az indulás után igyekeztem pótolni nyeregben, teveháton, noha ez is kellemetlen; — holmi kisebb tenger hullámzáshoz hasonló; de nem volt moszkitó s nem üvöltöttek rémes, siró hangon a sakállok.

Öt napi ut után belejutottunk az igazi homokpusztába s majdnem tizennégy napig csak a csohánból ihattunk elég meleg vizet.

Negyednap egy fiók Sirokkóval — itt Tebconak nevezik — küzdöttünk meg s ez éppen elég volt izelitőnek, hogy következtethessek az igazi Számumra.

A tikkasztó fojtó szelet még kellemetlenebbé tette a Meshed felől kavargó sós homok, mely szemünket, arczunkat csipte, égette.

A bucharai határ felé — nagyobb közökben, — az alföldi szélmalmokhoz hasonló épület közelében haladtunk el, mely tornyoknak, — mert azok — mintegy öt méter magasan van az ajtója, hová felvonható létrán juthatni fel. Ezek a mentsvárak, hova a bucharai rablók elől menekültek a persai mezei munkások maguk után vonva a létrát, a rabló turkománokat a lövéseken át, golyóval igyekeztek tova kergetni.

27 nap mulva feltüntek a távoli Hindukus körvonalai; majd további 4 nap mulva közép-Ázsia Érisalmája: Herát minarettein tört meg a felkelő nap aranysugara.

Herát ős időktől képezi birvágyát ugy Afganistán, mint Perzsiának s hol egyik, hol másik állam foglalta s csatolta magához, sőt volt már mindkettőtől független ország is. Ma politikai tekintetben Afganistánnak második s kereskedelmileg első városa Afgán és perzsa lakosokkal s bár egyik nép sunita, a másik siita mohammedán, de kereskedelmi érdekeik békét parancsol a különben fanatikus felekezeteknek. Az igazhivő nem szomjazza forróbban Mekka Karbáját láthatni, mint én Herát valamely karaván szerájjában megpihenni.

Hiu reménység!

Ott ugyan kevesebb a moszkitó és sakál éppen nem volt, de e karavánszerájokat csak keleti ember élvezheti, ugyanis öt nem rohanják meg a poloskák milliói, mig az európait ádáz dühvel támadják.

Mint a váltott gyermek ödöngtem másnap; a szenvedés arczomon tükröződött, mire Ali Mirza — az én meczenásom — magával vitt egy üzlettéle házába, hol tiszta s keleti kényelemmel berendezett lakást kapott barátságból. Itt nyugodtam hetek óta először háboritatlanul, aludván egy folytában csaknem 24 órát.

Házi gazdánk egy törökül beszélő szolgát adván mellém, bebarangoltam a várost, megtekintve a várat, bazárt, mecseteket s mindent, mi utamba került.

Egy fegyverkereskedő raktárát takintettem meg, leginkább, hogy ébredező régészeti szenvedélyemet elégitsem ki s bár megmondtam a törökül jól beszélő kereskedőnek, hogy nincs szándékom vásárolni, mindazonáltal kávéval kinált s régi fegyvereit készséggel mutatta meg.

Itt felemlitem, hogy a magyar fegyver hire Herában is igen jó emlékben él s ehhez ugy látszik az azt forgató kar tulajdonosa is jelentékenyen hozzájárult valaha.

Egész Keleten, a Handukur lejtőig tisztelt és becsült a magyar név, mit fegyverünk s karunk sulyának köszönhettünk.

A fegyverkereskedő egy gondosan elzárt szekrényből két fringiát vett ki s előmbe tartva az egyiket mondá: „Bu dir madzsar kilidzs“ — Ez magyar kard — s miután előzőleg megmondtam, hogy magyar vagyok, kért, hogy a feliratait magyarázzam meg.

A dömöczkölt penge egyik oldalán a székelyek napba néző sasa s e felirat: „Pro patria et libertate“, a másik lapon: „E Pethő primi siculorum“ volt kezdve.

Egyiket-egyiket 100 aranyra becsülte.

Készséggel megmagyaráztam a feliratokat s czimert, mit az öreg kereskedő feljegyzett.

A hazától annyi száz mértföldnyire ily emlékkel találkozva, megcsókoltam a feliratokat s egy könnyet ejtve azokra, egy rövid szelam Alahal üdvözölve a kereskedőt, tovamentem, hogy soha többé ne lássam sem őt, sem fegyvereit.

Két nap mulva már otthonosan éreztem magam s vágytam ki a városból, ki a vidékre.

Házigazdám fia, a velem egyidejü Zülfikárral barátságot kötve, — fiatal emberek között ez oly könnyen megy — megértettem vele, hogy szeretnék vadászni a vidéken.

Ő rám mosolygott s azt kérdé, hogy kaplán?

Dehogy káplán, mondom, még csak klerikus sem vagyok, mig druzám Jussuf, — a szolga — megmagyarázza, hogy a kaplán tigrist jelent.

00000118

sorban öt szoritják ki. Némely értesüléseink s a külön körülmények összevágása a mellett szólanak, hogy ez a taktika már is dicsekszik eredménnyel, a mennyiben tegnap a földmivelési miniszteriumban egész határozottan beszéltek *Darányi* és államtitkárja *Kiss* Miklós közelálló visszalépéséről. Politikai körökben nagy feltünést idézett elő, hogy a munkásmozgalommal kapcsolatban a király tegnap Perczel belügyminisztert fogadta, mig Darányi nem idéztetett kihallgatásra, a miből egész természetesen következtethető, hogy a kormány csakis policiális téren akar intézkedni és szó sincs arról, hogy a kérdés gazdasági oldala orvosoltassék.

— **Az absolutizmus felé.** A magyar nemzet alkotmányából még egyetlen kormány sem tördelt le annyit, mint a jelenlegi. A tehetségtelen emberek védelme az erőszak s a Bánffy kormány uralma alatt gyakran láttuk megismétlődni ezt a tehetetlenséget, a mely mindannyiszor egy lépéssel közelebb vitt bennünket az absolutizmushoz. Most is a szocziális bajok orvoslását is miniszteri rendelettel készülnek megszünteti. A rendelet eredeti szövege különben a következő:

A m. kir. belügyminiszter által f. évi 766. eln. szám alatt a népgyülések bejelentése tárgyában kiadott

Körrendelet.

Az 1848. évi április 28-án 216. sz. alatt és 1868. évben 128. eln. sz. alatt kiadott belügyminiszteri rendeletek, valamint az ezek alapján kifejlett joggyakorlat értelmében népgyülések az illetékes I. foku hatóságnak legalább 24 órával előbb bejelentendők s csak ezen bejelentés folytán nyert engedély mellett tarthatók meg.

Hogy ezen tilalomnak érvény legyen szerezhető, népgyülésnek szabályszerü bejelentés és engedély nélkül való rendezését, az azon való részvételt, valamint a hatóság által feloszlatott népgyülésnek folytatását az 1879. XL. t.-cz. 1. §-a alapján ezennel kihágásnak minősitem s annak elkövetőire 15 napig terjedhető elzárást és 100 frtig terjedhető pénzbüntetést állapitok meg.

Erről a törvényhatóságot, tudomás mihez-tartás és a további intézkedés végett értesitem.

Budapesten, 1898. évi febr. hó 13-án.

Perczel, s. k.

A katholikus autonomia.

A kath. autonomia szervezésére választott kongresszusnak *huszonhetes bizottsága* tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott a Nemzeti Muzeum épületében. Az ülésen gróf *Szapáry* Gyula elnököl s *Hoványi* Gyula vezette a jegyzőkönyvet.

Szapáry Gyula gróf a tanácskozást megnyitván, fölveti a kérdést, hogy a további tanácskozásra nézve küldjenek ki egy szükebbkörü albizottságot minden utasitás nélkül, vagy pedig az általános alapelveknek a nagybizottságban való megvitatása után küldjék ki a bizottságot s akkor adják meg neki a megfelelő utasitást.

E kérdés körül nagyobbszabásu vita támadt.

Timon Ákos dr. inditványozza, hogy az alapelveket előzetesen a bizottság vitassa meg s azután küldjék ki a bizottságot.

Ugron Gábor elkerülhetetlennek tartja, hogy az alapelveket itt vitassák meg, itt kell eldönteni, hogy mi legyen a szervezete az autonomiának, igen szükséges ismerni annak tagozatát, nevezetesen a már eddig napvilágot látott tervezetek ellenében állást kell foglalni az 1871-iki elaborátumban kifejtett alapelvek mellett, hogy a püspöki, egyházmegyei, esperesi autonom testületek is e szervezetbe beilleszthessenek.

Györffy Gyula szerint a legfőbb királyi leirat megjelöli a legfőbb kegyuri és hierarchia szempontokat, mely inkább mint két negáczió jelentkezik, ezeket kellene előbb tisztába hozni s a hatáskörök határvonalait megvonni s csak azután küldessék ki az albizottság.

Apponyi Albert gróf fölöslegesnek mondja az előzetes általános vitát, a mely megkötné a kezét a szükebb körü bizottságnak. Azt inditványozza, hogy *küldessék ki a kilenczes bizottság, az készitsen munkálatot s terjesszse a nagybizottság elé.* Akkor lesz az ideje vitatkozni az albizottság véleményéről.

Zichy Nándor gróf az albizottságot semmiféle utasitással nem akarja megkötni, már csak azért sem, mivel az albizottság feladata egyelőre nem az, hogy szövegezzen, hanem hogy a bizottságot tájékozza. Ennek a felfogásnak ad kifejezést Rakovszky István is.

Samassa egri érsek szintén elfogadja Apponyi inditványát, de azzal a módositással, hogy a nagybizottság tagjai is részt vehessenek az albizottság ülésein, de csak konzultativ módon.

Sághy Gyula szintén a bizottság kiküldése mellett foglalt állást.

Ugron Gábor mégegyszer javaslata védelmére kelt.

— Mindenki bujkál, ugymond. E kérdésben senki sem őszinte, neki sem a kormány javaslata, sem a királyi leiratban megvont határvonal nem prejudikál, hanem az ország katholikusainak százados joga, a törvény s az igazság, ezt akarja érvényesiteni. A kormány eljárása perfid, mert midőn a katholikusoktól egyenesen elvitat memorandumában minden jogot, minden vagyont, söt az autonomiát egyenesen lehetetleniti, ugyanakkor a nem katholikus lelkészek kongruáját kész örömmel rendezi. Szint kell vallani mindenkinek, akár tetszik ez fönt vagy lent, akár nem, ezért követeli, hogy az alapelveket itt nyilvánosan vitassák meg s adjanak utasitást az albizottságnak.

Györffy Gyula Ugronnal szemben megjegyzi, hogy e helyen nem lehet birálgatni a kormány eljárását. Örömmel veszi, hogy a kormány utat-módot nyujtott az autonomia megalkotására s nem kutatja az okokat, vagy a szándékot.

Az elnök erre a vitát bezárta s a bizott-

Igyekeztem megértetni, hogy megelégszem kisebb bestiával is, nem óhajtok bemutatkozni semmiféle kaplánnak sem.

Zülfikár bámult s erősité, hogy minden ingilir azon kezdi, hogy hol a tigris s igy mint európai, miért nem akarok tigrist löni?

Megmondtam, hogy én nem keresem a veszélyt, de ha bele jutok, igyekszem azt leküzdeni ugy, a mint lehet.

Igy elhatároztuk, hogy még néhány czimborával és kipróbált vadásszal Horástól délfelé a Zarechi tóhoz megyünk le, a nem messze folyó Harud vizén, tutajon.

Ugy lett.

Derék szál fenyőkből összerótt tutajunkon deszkából tágas, kényelmes sátort emelve, a kormányosok annak tetején állva vezették a járművet.

Heted nap este megérkeztünk s kikötöttünk a Zarehi tóban.

Egy uj világ tárult fel előttem, mely természeti szépségében lebilincselő, egy édenkert közepén hatalmas tóval.

A sekélyes partot hegyes, sziklás részletek váltogatják.

A lapály felől a vizi madarak százezrei gázolnak, lubiczkolnak, uszkálnak; hápogva, sivitva, fütyölve bábeli hangzavart idézve fel.

A parti lakók erőteljes, szép férfi s nőkből állanak. Ez utóbbiak között feltünő sok görögös arczu fordul elő, kik törékeny lélekvesztőikben, messze behatolnak a tó tükrén halászat végett.

A vizi madarakra nem nagyon vadásznak legalább tüzi fegyverrel nem; e helyett inkább a magyar alföldön divott törrel fogják össze őket, a náddal benőtt partok tájékán.

Gyékény vitorlák alatt, a partok közelében folytattuk utunkat, mig egy kisebb, — alig fél négyszög kilométernyi sziklaszigetnél kikötve mint egy főhadi szállást ütöttünk.

A sziget néhány halász lakosától tudakozódtam, hogy nincs e közelben várrom, vagy ehhez hasonló látni való?

Egy 17 éves fiu állitá, hogy mintegy 10 órai távolságban, egy kis tóba nyuló félsziget végén áll a gyaur mose, azt ő látta s el is vezethet oda, ha tetszik.

Még aznap neki vágtunk szamaragolva hegyre fel, völgybe le s estefelé közelébe jutottunk a tónak. A félsziget velünk szemben feküdt a másik parttal összekötött bejáróval.

Reggelre kelve, egy lélekvesztőt szerzett egyik afgán atyánkfia s azon 3 fordulóval át is jutottunk hatan a romok közelébe.

Fenyőfák, lombfák s köztük elvadult cseresznye faju egyedek, — iszalag, vadszőlő és kuszórózsa tömkeleegei között, épület romokon át bukdácsolva értünk a Gyaur moséhoz.

Feltünő kemény kövekből s a bizanczi styl felismerhetetlen kinyomatával, legnagyobb meglepetésemre keresztény templom, helyesebben kápolna maradványait ismertem fel a gyaur mosében.

A boltozat bedőlve, csak a szentély felett volt még mintegy négyszög ölnyi területen ép, a festés elmosódó nyomaival.

A törmelékek között egy márványféle kőalapon relif maradvány és görög kereszt domborult, csodálatosképpen épen fent maradt ó görög betükkel s eme felirással: Kairé tész spüchész mu entrüfema.

Áhitattal csüggve merengtem el a megváltás szent jelén s a költői lelkü szavakra gondoltam, ki talán Madonna szobra alá irta, helyesebben faragta e hirneves szavakat: „Üdvözlégy lelkemnek gyönyöre."

Mikor? — a kereszténység melyik századában hatolt a hitetlenség legsötétebb zugába a kereszténység világitó fáklyája? és mikor hullott porba a kereszt itten? Sem a romok, sem a történelem nem adhat további utbaigazitást.

Eszközök hiányában kutatni a romok között, meg sem kisérlettem.

A mohamedánok délelőtti ima ideje elérkezvén, mit a szomszédos völgy ide nyuló torkolatából idáig hangzó: „La illah, ill Allah, Mohamed razul illah" vontatott, de elég szépen hangzó müezzin ének adott tudtunkra, társaimmal együtt térdre esve, — ők Mekkára, én hazámra s ott elvesztett boldogságomra gondolva, — arczra borultan hő imát küldtem az igazságos Isten zsámolyához, ki a szenvedőket el nem hagyja.

A romoktól csak másnap tértünk vissza a Zarechi tóhoz s kezdetleges járművünkön megkerülve a tavat, gyönyörködve a természet tropikus tájaiban, nimródi szenvedélyünknek tul az elégen áldozva.

Tiz nap mulva visszaérkeztünk a Harud folyó torkolatához s innen szamarakon vissza Herátba, hogy pár nap mulva visszainduljunk Asztarabadba.

Innen Baku, Tiflisz, Potin és a Fekete tengeren át, a Duna deltái között fel, — a mai Bolgár-Oláh határt képező Dunán, Orsovánál viszont láthassam a szeretet hazát, hol a sors s még valaki a boldogságot tőlem megvonva, — csak a szenvedésekben tett dusgazdaggá.

00000119

ság végre tulnyomó többséggel Apponyi föl-fogásának értelmében határozott. Ezután megválasztották a kilenczes bizottság tagjait, a kik a következők: Egyháziak: *Hornig* Károly veszprémi püspök, *Rajner* Lajos esztergomi kanonok és *Vajda* Ödön zirczi apát; világiak: *Apponyi* Albert gróf, *Szapáry* Gyula gróf, *Zichy* Nándor gróf, *Günther* Antal dr., *Pásztélyi* Jenö *Hoványi* Gyula.

A választásnak több érdekes mozzanata volt. Igy a többek közt az történt, hogy az első választásnál körülbelöl egyenlö szavazatot kapott *Vajda* Ödön, *Molnár* János apát és *Ivánkovics* püspök; a pótválasztásnál a zirczi apát kapta meg a szükséges szótöbbségét. A kilencz albizottság azonnal meg is alakult, elnökké *Szapáry* Gyula grófot és jegyzövé *Hoványi* Gyulát választván meg. Első ülését holnap délelött tiz órakor fogja megtartani.

HIREK.

— **Az „Oltáregyesület“** választmányának f. évi február 1-én hozott azon határozatát adjuk tudomásul, melynél fogva a farsang három utolsó napján a székesegyházban tartani szokott szentségimádási nap mindegyikén *d. e. 11 órakor testületileg résztvesz*, hogy az egyesület a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevö Ur Jézus imádását nyilvánosan s minél impozánsabban megvallhassa, kérjük a tagok minél nagyobb számban való megjelenését. *Az elnökség.*

— **Felolvasások.** A külvárosi katholikus körökben folyó hó 20-án vasárnap — tekintettel a szentségimádásra — felolvasások nem tartatnak, hanem e helyett a következö rendet állapitotta meg a bizottság: tóvárosban csütörtökön február 17-én *Streit* Ferencz, palotavárosban pénteken *Látics* György, felsövárosban szombaton *Toman* Antal tartanak elöadást. Kezdete este fél 6 órakor.

— **Köszönet.** A Fejérmegyei takarékpénztár 15, a Székesfehérvári takarékpénztár pedig 10 frtot kegyeskedett a székesfehérvári kath. legény-egyletnek a mult közgyülésen megszavazni. Föntnevezett intézetek ez uton is fogadják az egylet elnökségének hálás köszönetét.

— **Választmányi ülés.** Folyó évi február hó 27-én délelött a tiszti nyugdij-választmánya a megyeházán ülést tart.

— **Elvesztett rózsafüzér.** Mult vasárnap délután 4—5 óra között egy urnö jövet a Megváltó (Szedres) temetöböl egy gyöngyház olvasót kis arany kereszttel elvesztett. A becsületes megtaláló kéretik a kedves emléket lapunk kiadóhivatalába (Szt.-István-tér 1. sz.) behozni, a hol az illetö jutalmát átveheti.

— **Államsegély.** A helybeli állami polgári leányiskola részére a vallás és közoktatásügyi miniszter a jelen tanévtöl számitott három egymásutáni évre 922 frt állami pótsegélyt utalványozott.

— **Katholikus olvasókör Zsámbékon.** A katholikusok ébredése és tömörülése buzgó tényezöt nyert Zsámbék lakosságában. A község buzgólelkü és népét szerető lelkipásztora *Gósony* Gyula fölhivására örömmel sorakozott az egész község s pár nap alatt annyian iratkoztak alá, hogy az alakuló gyülés megtarthatták. Alkalmas, tágas helyiségröl már gondoskodtak, most már csak a berendezés van hátra, a mely megtörténvén, rövid idö mulva megkezdi a kör áldásos müködését.

— **A büvös korona.** Érdekes eset hirét közli velünk tudósitónk *Várpalotáról.* Folyó hó 14-én délután két választékos öltözeti elegáns uriember járta végig Várpalota utczáit. S a dologban az volt a feltünést keltö, hogy minden kereskedésbe, légyen az liszt, füszer üzlet vagy kreizlerej, következetesen betekintettek. A járókelök nem tudták elképzelni, hogy mit akarhatnak vásárolni azok az urak — vagy talán ügynökök, talán angolok s fogadásból járják végig a boltokat. Sem ügynökök, sem angolok nem voltak biz azok. Amint valamely bolt ajtó elé értek, az egyik gavallér kivül maradt, a másik pedig besietett és szivart vagy czigarettát parancsolt. Egy füszerkereskedésnél kezdték. A hány inas, segéd volt, mind a szivarskatulyák felé ugrott, hogy az elegáns vendéget kiszolgálja. A kis Pali gyerek fél krajczárral több krumpli czukrot kapott, az első segéd pedig a szalámit vágó késsel leszelte két ujjahegyét a nagy sietségben. Végre egész halom szivarskatulya meredt az idegenre. Ez pedig kiválasztott két „szultán“ czigarettát elövett egy koronát a visszajáró pénzt zsebrerakta és elment. Körülbelül igy tett minden boltban; vett valami csekélységet s koronával fizetett. Modora intelligens, mozdulatai nyugodtak voltak s egy kereskedö sem gondolt felöle valami rosszat. Egyik sem gondolta, hogy a fizetés után az a korona visszavándorol a zsebébe a visszakapott pénz mellé és hogy minden boltban ugyan azzal a koronával fizetett. — Végre az utolsó bolthoz ért a két uriruhás svindler, *Steiner* Móricz pálinkaméréséhez, de itt asszony ült a kasszánál. Egy pohár pálinkát kért a bizonyos korona tulajdonosa s elövette a pénzét. A svindlerkedés azonban nem sikerült, mert Steinerné szemmel tartotta a pénzt s mikor a visszajáró összeget leolvasta, be akarta söpörni a *koronát*, a mi azonban már *huszfilléressé* olvadt össze. Steinerné követelte vissza a pénzét, de a „kifogástalan öltözetü gentleman“ kereket oldott a társával együtt roham lépésben távozott a bolt tájékáról. A rendörség azonban utolérte öket. A különös eset hire eljutott a többi kereskedökhöz is keresték ök is a koronát, de nem találták. — A két jómadarat pedig, kik szemfényvesztö produkcióikat az üzletekben a tulajdonosok kárára gyakorolták, a városházán letartóztatták s most a sötétben egymás zsebéböl sanzsirozhatják ki a koronát.

— **Járványos betegség.** Majdnem két hónapig pusztitott és tartotta izgatottságban Zsámbék községét a kanyaró. Csak egy-két százaléka van a gyermekeknek, a ki e betegségen nem ment keresztül. A bejelentett betegek száma 483 s körülbelül még egyszer anyi volt, a kikhez orvos nem ment, ugy, hogy körülbelöl *900—1000 gyermek* ment keresztül e betegségen. A szerencsétlenségben a legnagyobb szerencse az, hogy a halálozások száma e nagy mérvü megbetegedésekkel szemben csak 30—35 rug. Az iskolákat karácsony elött bezárták és csak Február közepén lehetett megnyitni, órási kárára a tanitásnak, a mely éppen a legfontosabb idöben kénytelen volt szünetelni. Zsámbékra Török-Bálintról hurczolták át s innen ismét Jenön terjedt el, hogy most ott kénytelenek az iskolákat bezárni.

— **Megfagyott.** Február hó 12-én Ercsi község határában levö szénatelepi csatornánál egy középtermetü elsoványodott mintegy 75—80 évesnek látszó ismeretlen férfi holttestére bukkantak. A rendör-orvos megfagyást konstatálta a halál okozójául. Kilétét még eddig nem sikerült felismerni.

— **Csendörböl tolvaj.** *Császár* György 29 éves *csepelyi* illetöségü kovács segéd csak nemrég vetette le a csendöri egyenruhát. Mivel nyugtalan természetü volt a gazdáját addig-addig változtatta, mig egyszer csak kikopott minden helyböl. Hosszu vándor utjában a mi megyénkbe is ellátogatott. *Polgárdi* község végében megszólitotta *Tóth* Gábort, ki zalamegyei alsó-eörsi lakos és elözetes barátkozás után lopásra hivta fel. Mutatta, hogy ö már lopott egy nyári kabátot, csernyöt s egy zsebkendöt. Tóth Gáboron azonban nem fogott a csábitás, hanem ahogy megszabadult a tolvajtól, sietett a csendörségre s feljelentette az esetet. Császárt elfogták s a vallatásnál kiderült, hogy a lopott tárgyak *Görög* Dániel polgárdii lakos tulajdona, a kitöl koldulás közben lopta el a a vádlott. Az ügy a kir. törvényszékhez tétetett át.

— **Garázda vendég.** E hó 13-án *Weiss* Bernát *tácsi* lakos korcsmájában *Dobos* István ottani lakos ittas állapotban rátámadt a korcsmárosra és feleségére *Rosenberg* Herminra, egyre azt kiabálta, hogy menten agyon üti öket. S már fel is kapott egy nehéz faszéket, odaugrott a megrémült házaspár elé, de a jelenlevö vendégek megragadták s visszatartották. Késöbb egy örizetlen pillanatban odaugrott a korcsmáros elé és a falhoz vágta öt is, a feleségét is. A szerencsétlenek segitségére sietö *Parrag* Istvánt pedig ugy taszitotta a kályhához, hogy az összedölt. Ekkor nagy zür-zavar keletkezett, a felböszült ember még a butorokat is összetördelte s csak sokára tudták lecsendesiteni. A garázda vendéget feljelentették az ügyészségnél.

— **Betörések.** *Várpalotáról* irja tudósitónk, hogy 15-én virradóra *Stern* Jakab kereskedönek a *Keresztt* vendéglö épületében levö üzletében az udvar felöl a fal áttörésével ismeretlen tettesek hatoltak be és sok értékes áruczikket vittek magukkal. — Ugyan azon éjjel *Bernstein* József kereskedö buza magazinjának egyik ablakán a rostélyzatot törték fel szintén ismeretlen tettesek s keskeny lapáttal nagy mennyiségü gabonát loptak el. Valószinüleg mindkét betöréses lopást ugyanazon egyének követték el. A rendörség már a nyomukban van.

— **Talált pénz.** Folyó hó 15-én este *Zalka* István rendör csekély összegü pénz talált. A pénzt az igazolt tulajdonosa a rendörkapitányi hivatalban átveheti.

— **A szölöhegyen.** A *szárhegyi* szölöhegyen *Major* János *szabadbattyányi* és *Takács* József Szabadbattyánhoz tartozó szárhegyi lakosok f. hó 8-án este a pityizállás után összeverekedtek s dulakodás közben Takács két rántott elö s Majort a fejénél s még több helyen veszélyesen megszurta. De Major sem hagyta magát, földhöz vágta Takácsot s rátiport s a fején sulyosan megsebesitette. Az orvosi látlelet szerint Major fejsebe 12 nap alatt, Takácsé 8 nap alatt gyógyulhat be. A feljelentés a kir. törvényszéknél már megtörtént.

— **Védekezés a tüdövész ellen.** Ma érkezett az alispáni hivatalba a belügyminiszter körrendelete, a melyben fölhivja a vármegyei hatóságokat, hogy hatalmában levö minden eszközt ragadjon meg a veszélyes kór terjedésének s pusztitásának meggátlására. A m. kir. központi statisztikai hivatal időszaki kimutatásaiból kitünik, hogy a gümökóros tüdövész (tuberculosis) Magyarország népessége között igen nagy és évröl-évre még fokozódó pusztitást visz végbe; — átlagosan minden 100 halálozásból tiznél többet okoz a tüdövész. Ez oly nagy arányszám, mely jóval tulhaladja minden más betegség által okozott halálozások számát, még azon heveny fertözö betegségek által okozott halálozásokét is, a melyek mint pl. a cholera, kisebb-nagyobb járványok alakjában tömegesen szedik áldozataikat. A tüdövész a szónak szoros értelmében tizedeli a lakosságot és néppusztitó hatása azért is nagyobb minden egyéb betegségnél, mert szünet nélkül szedi áldozatait a lakosság minden rétegéböl és mert hosszas, lassu lefolyásu baj lévén, az általa megtámadottakat hosszu időre munka és kereset képtelenekké teszi s igy közgazdaságilag is kiszámithatatlan károkat okoz. A tüdövész ellen való sikeres védekezésnek egyik főakadálya a köztudatban gyökeret vert azon föltevés, hogy ez a betegség gyógyithatatlan, hogy ellenében minden küzdelem reménytelen s azért fölösleges; ez a föltevés bizonyos fatalisztikus megnyugvásra és szerfölött káros közönyre vezetett. A valóságban pedig ugy áll a dolog, hogy a tüdövész számos esetei is igen sokszor meggyógyulnak megfelelö életmód és kezelés mellett, ha a betegség nem haladt még túl egy bizonyos határt, a baj szétterjedésének korlátozása és az általa okozott csapások enyhitése tekintetében pedig igen sok érhetö el megfelelö intézkedések czélszerü és következetes megtételével. Az első feladatnak tartja a miniszter ez irányban a fennebb jelzett fatalisztikus felfogás lehetö megszüntetését és azt, hogy a tüdövész lényegéröl, terjedésének okairól, módjairól s

00000120

az ellene való okszerü védekezés lehetőségéről a lakosság széles köreiben helyes felfogás és tudás foglaljon tért. E czélból gondoskodott róla, hogy könnyen érthető módon szerkesztett ismertető irat készüljön; ez iratot meg felelő számu példányokban legközelebb megfogja küldetni a tövényhatóságoknak *ingyen kiosztás* végett.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazon jó barátaink, ismerőseink és rokonaink, kik felejthetlen Lujzika leányunk és testvérünk folyó hó 13-án végbement temetésén megjelenésükkel, részvétnyilatkozatukkal, koszoruk küldésével megtiszteltek vagy fogataikat rendelkezésünkre bocsájtották, fogadják ez uton hálás köszönetünket. Székesfejérvár, 1898. évi február 14-én. *Latzkovits* Béla és családja.

— **Védekezzünk!** Az O. M. G. E. szaklapja, a „Köztelek" többször figyelmeztette gazdaközönségünket az amerikai lóhere luczerna káros, sőt veszedelmes voltára. Az amerikai luczerna beözönlése ellen tudvalevőleg Mautner Ödön budapesti magkereskedő vette fel a harczot és ugyancsak Mauthner heti jelentéseiből olvassuk, hogy az amerikai luczernamag még folyvást oly nagy tömegben özönlik hazánkba, hogy az ilyen mag forgalmazói áraikat 4—5 frttal leszállitották és ezt körlevelekben tudatják a gazdákkal. Kötelességünknek tartjuk gazdáinkat figyelmeztetni, hogy óvakodjanak az amerikai luczerna magtól, a melyet igazi származása letagadásával tisztán, sőt európai luczernamag közé keverve árusitanak.

— **Elsült szőlőkaró.** H. B. helybeli lakos szőllejében télen nemcsak a nyulak szoktak garázdálkodni a fiatal facsemeték körül, hanem más fajtáju tolvajok is, a kik a czigánytelepről egész az ő szélső szőllejéig merészkednek. Ezek azonban nem bántják a gyümölcsfákat, hanem a szőlőkarókat lopkodják. Hiába kisértett meg különféle óvintézkedéseket, a szőlőkarók száma minden évben tetemesen megcsappant. Tavaly ősszel azonban egy mentő gondolata támadt. A mig a szép idők tartottak mindennap kijárt a szőlőbe egy furóval egy doboz lőporral és dugaszoló szerekkel. A szőlőkarók végébe lukat furt, azokba puskaport öntött s bedugaszolta jó erősen. Mire az első hó leesett a szőlőkarók nagyrésze elkészült s a furfangos gazda nyugodtan dörzsölte otthon kezeit a meleg kályha mellett s ravasz mosolylyal nézte a szállinkózó hópelyheket. — E közben a czigánytelepen nagy vigság volt. A vajda sátorát betöltötte a purdé sereg vihogása, a mint a nemrég szerzett zsákmányt: egy vén tyukot, egy pulykát s egy kiszenvedett malaczot körültánczoltak. Nemsokára megérkeztek a legények a tüzelővel a szőlőből. Máglyát raktak a karókból s fölibe helyezték a nyársra szurt pulykát, melléje az üstöt s még más edényeket. Az egyik tüzet gyujtott, a másik már forgatta a nyársat s nagyokat nyelt, a mint tekintete a pulyka zsiros hátára esett. A tüz ropogva felgyult s a körül ülők arcza is felragyogott. Közelebb huzódtak a tüzhöz s kerekre nyilt szemmel bámultak a lángok közé. Egyszerre csak óriási dördülés, ropogás, pattogás reszkettette meg a sátort; a karróhalmaz felrobbant, az üst a vajda nyaka-köszé borult, a pulyka nyársastól a levegőbe repült s a sok czigány pedig szerte-szét szalad, illetve bukfenczezett a nagy ijedtségtől s a földön össze zsugorodva csak félszemmel mertek visszapislantani a légberöpült lakoma roncsaira. Hir szerint megfogadták a czigányok, hogy többet nem lopnak *onnan* szőlőkarót.

— **Rendőri hirek.** A rendőrkapitányságnál folyó hó 16-án 25 helybeli háztulajdonost büntettek meg egyenkint 50 krra, mert lakóikat a bejelentési nyilvántartási hivatalnal szabályszerüen be nem jetentették.

Magyar zarándoklat a Szentföldre.

Ő Eminenciája, Magyarország biboros herczegprimásának magas engedélyével és főpásztori áldásával, — nagyméltóságu Monsignore Piavi Lajos, jeruzsálemi patriarkának, nemkülönben a szentföldi missiók főnökének, P. Aurelius szt. ferenczrendü atyának meghivására, — a szentföldi missiók magyar-osztrák főbizottsága, — egyesülve Msgr. dr. Robitsek Ferencz nagymarosi plébánossal — az idei husvéti szt. ünnepekre zarándokutat hirdet a Szentföldre és tisztelettel fölhivja azon egyházialat és világiakat, urakat és hölgyeket, akik azon résztvenni óhajtanának, hogy fenti zarándoklatra jelentkezni sziveskedjenek.

Alig van föld, mely nagyobb vonzóerővel birna a keresztény lélekre, mint éppen Palesztina, melyet II. Orbán pápa a clairmont-i zsinaton méltán nevezett „Szentföldnek". hisz annak csaknem minden porszemét, vagy Üdvözitőnk szt. jelenléte, szt. testének árnyéka, vagy hulló vérének cseppjei megszentelték. Az Istenanya omló könnyei megtermékenyitették e földet, melyen az apostolok hüsége és az egyház első vértanuinak álhatatossága termett. E földet kereste föl a kereszténység első századaiban a hivők kegyelete, e földért küzdeni indultak a népek seregei, itt kerestek a keresztény nemzetek későbbi ivadékai is erőt a szenvedésben, hitükben való megerősödést és büneikért bocsánatot.

Szent László királyunkat csak a halál gátolta meg szándékában, hogy a keresztes hadak élén vonuljon be Jeruzsálembe; II. Endre király áhitatáról, melylyel a Szentföldet bejárta a történelem beszél; de II. Endre ideje óta nem volt hallható, hogy a magyarok tömegesen keresték volna fel a Szentföldet, mint zarándokok; pedig megszünt e föld duló harczok szintere lenni és békés utazást biztosit a jámbor zarándokoknak, még a félhold is, melyet Palestina ural.

A közlekedési nehézségek megszüntek, de nem szünt meg a Szentföld, — Táborhegyével és golgotájával — bennünket arra hivni, hogy ott a helyszinén adózzunk Krisztus Jézus itteni fölségének, ki dicsőségéből szenvedésbe és a halálból dicsőségbe vonult érettünk.

A népek és nemzetek általános elkereszténytelenitésének e korszakában, csaknem minden ország megmozdul, hogy tömegesen tüntessen a kereszt mellett, igy Francziaország, eltekintve a kisebb zarándoklatoktól, évente — és pedig karácsonykor és husvétkor — két nagyobb karaván küld a Szentföldre; Németországból évente kétszer indul tömeges zarándoklat Palesztinába. Bécsből évente indul husvétkor nagyobb karaván. Olaszország, Spanyolország, Belgium keresztényei évente a szent sir fölött találkoznak. E nemzeteknek mögötte nem maradhat a magyar, a kinek hagyományos tisztelete a szent kereszt iránt, teszi indokolttá a jeruzsálemi zarándokutra való e felhivásunk közzétételét. Hogy tisztán „Magyar zarándoklat" is indulhasson a Szentföldre, a Szentföld magyar-osztrák főbizottsága elhatározta, hogy egyesülve dr. Robitsek Ferencz plebánossal, — ki csak az imént lefolyt napokban a közönség figyelmét a szentföldi zarándoklatokra hathatósan fölhivni szives volt, — a következő feltételek mellett hivja föl a t. közönséget a részvételre:

1. Minden résztvevő sziveskedjék lehetőleg február végéig, de lehetőleg márcz. 5-éig irásbelileg jelentkezni, nevének, állásának, lakóhelyének stb. pontos megjelölésével. Jelentkezni lehet vagy a szentföldi főbizottságnál (czim: General Commissariat des Heiligen Landes, Wien, I. Franciskanerplatz 4.) vagy dr. Robitsek Ferencz plebános urnál Nagy-Maroson (Hontmegye), ki szives volt a közvetitést magára vállalni. Az utiköltség negyedrésze előre küldendő be, minek eszközlésére szivesen küldünk bárkinek póstatakarékpénztári befizető lapot.

2. Árak (beleszámitva a Triesztből indulás napjától az odavaló visszatérés napjáig az összes hajó és vasuti költségeket és a teljes szállodai ellátást):

I. oszt. 400 o. é. forint
II. „ 268 „ „ „
III. „ 178 „ „ „

3. Utirány: indulás Triesztből márczius 23-án Brindisi, Alexandria, Port-Said, Jaffa, Jeruzsálem, Betlehem, Ain-Karem, (szent János szülőhelye), Emaus, Jerichó, Holt tenger, Jeruzsalem, Jaffa, Alexandria, Trieszt érkezés április 20-án.

4. A kik a fenti uton kivül még Galileát is óhajtják beutazni, 30 frtal, I osztály 50 frtal többet fizetnek, czen összegért ezen az uton is a rendezőség gondoskodik a közlekedési eszközökről, szállásról és ellátásról. E külön ut iránya — Jeruzsálemből Jaffába visszajövet a következő: Jaffából hajón Haifába; innen kocsikon Karmel-, Názáreth-, Tiberiásba; hajón a Genezareth tavon át Kafernaumba, innen ugyanezen tavon vissza Kaifába és Jaffa érintésével Alexandriába illetve Triesztbe.

5. Alexandriából alkalom lesz adva Kairó meglátogatására, de ez az ut a fenti összegekben nem foglaltatik.

6. Ismételve kijelentjük, hogy a zarándoklat körutja Triesztből veszi kezdetét és Triesztben ér véget. Fenti árakban tehát benfoglaltatik a) az összes hajózási, vasuti, illetve kocsikon való közlekedés;

b) a dragománok, kavaszok, podgyászvivők, stb. dijai;

c) a zarándokházakban és szállodákban való elszállásolás és teljes ellátás.

d) a ki- és behajózás Alexandriában, Jaffában; nemkülönben a vasuti jegy a Jaffa és Jeruzsálembe és vissza való utazásra.

7. *A zarándokok márczius 23-án gyülekezznek* a kora reggeli órákban a „Hotel Europe" előtt Triesztben s kiki a saját költségén tartozik hazulról Triesztbe és haza utazni. Ha több magyarországi zarándok fog találkozni, a rendezőség azon lesz, hogy mérsékelt jegyeket eszközöljön ki a déli vasuttól; ha mérséklés a nagyobb részvét miatt remélhető lesz, a tényleg jelentkezők jókor értesittetni fognak.

8. Triesztben a behajózás márcz. 23-án déli fél 12 órakor történik, 12-kor elindulás Triesztből.

Márcz. 30-án este érkezés Jeruzsálembe.

Április 1-én pénteken, fájdalmas Boldogasszony ünnepén isteni tisztelet Golgota hegyén; utána tisztelgés a jeruzsálemi pátriárkánál és a szent föld custoszánál; d. u. keresztut a „via dolorosán", körmenet a szent sirhoz.

April 2. szombat, kirándulás Betlehembe, Krisztus születése helyére; sz. József kápolnájába, a pásztorok rétjére, Salamon tavához; este vissza Jeruzsálembe;

April 3. pálmavasárnapján, isteni tisztelet a szt. sirnál; pálmaszentelés a pátriárka által; d. u. Jericho, Bethania, szt. Lázár sirjához;

April 4-én hétfőn Jerichóból Jordánhoz, itt isteni tisztelet; az ut folytatása a Holttengerhez; vissza Jerichoba; d. u. Quarantania pusztája;

April 5. kedd, visszatérés Jeruzsálembe; d. u. király sirok, Mária sirjának, a Gethsemani kertnek, olajfák hegyének, Josaphat völgyének látogatása;

April 6. szerda, isteni tisztelet azon grottában, melyben Krisztus Urunk vért izzadott; szt. Anna kánolna; Urunk megostoroztatásának helye stb. d. u. isteni tisztelet a szt. sir templomban;

April 7. csütörtök, szt. áldozás a szt. sir templomban; d. u. a lábmosás szertartása ugyanitt, felkeresése az utolsó vacsora termének és egyéb szentélyeknek Sion hegyén;

April 8. Péntek, isteni tisztelet után Jeruzsálem régi falának megtekintése, d. u. keresztut este ünnepélyes processió Krisztus sirjához;

April 9. szombat, isteni tisztelet, kirándulás Emausba, este vissza Jeruzsálembe;

April 10. husvétvasárnap, isteni tisztelet;

April 11. husvéthétfőn, azok a kik a galilaei utra nem vállalkoznak, vissza: Jaffa, Alexandrián át haza.

Akik Galilaeát óhajtják beutazni, szerdán Jaffába mennek vasuton és innen hajón Haifába és kocsin Nazarethbe;

April 14. csütörtök, d. e. Karmel hegye, d. u. Nazareth;

April 15. péntek, isteni tisztelet, Nazareth megtekintése, d. u. Canán át Tiberiásba.

April 16. szombat, Katarnaum, d. u. meleg fürdők;

April 17. vasárnap, visszatérés Nazarethen, Haifán át, behajózás Jaffa, Alexandria Trieszt felé; ide érkezés april 27-én.

9. Szives tudomására hozzuk azt, hogy a szt. ferenczek, akik, mint a Szt.-Föld őrei, rendezik Palesztinába e zarándoklatot semmiféle utazási vállalattal, czéggel összeköttetésben nem állanak, ők maguk e zarándoklat

00000121

vezetői, és más czél nem lebeg szemeik előtt, mint a hivők áhitata és a szt. kereszt felmagasztaltatása. Az árak a minimumra vannak redukálva, mert minden anyagi érdek tőlük távol áll és csak igy lehetséges, hogy a rend tagjainak és a rend zarándokházainak igénybevételével ily jutányos ez a szt. utazás.

Alulirt szt. földi bizottság kéri a ftdő Urakat és a szt. ut iránt érdeklődő hiveket, hogy tehetsége szerint mindenki a tervezett zarándoklat sikerét hathatósan elömozditani kegyeskedjék, mert a reklam közönséges eszközeihez nyulni sem pénzünk, sem akaratunk, mert ezt nem találjuk megegyezhetőnek a czél szentségével és éppen azért sürgösen kell kérnünk a ftdő Lelkész urak és buzgó hiveinek kétszeres érdeklődését, az eszme terjesztését.

A zarándoklatot alulirott magam fogom vezetni és az ezzel járó felelösséget viselni.

Isten szent áldása és a fájdalmas Szüz Anya oltalma vezesse, védje e zarándoklatot.

Budapest, 1898. febr. 7.

A Szent-Föld főbizottságának
nevében:

P. Angeli Sal. Ferencz,
a Szentföld generalis commisionariusa.

FARSANG.

Farsangi naptár.

Február 19-én: A székesfejérvári kereskedő ifjak „gondűző“ asztaltársaságnak zártkörü tánczvigalma a „fekete ház“ nagytermében.

Ferbuár 19-én: A helyben állomásozó m. kir. honvéd és csendőr tisztikar tánczestélye a „Magyar Király“ termeiben.

Február 20-án: Házias jellegü zártkörü tánczvigalom Horváth Mihály vendéglőjében.

Hangverseny. A székesfejérvári betegsegélyző egylet szombaton fényesen sikerült hangversenyt rendezett a Magyar Királyban, a hol olyan nagy közönség volt jelen, hogy tánczról egyáltalán nem lehetett szó. A nagy közönséget az hozta össze, hogy *Rákosi* Viktor is lejött a fővárosból s egy humoros felolvasással részt vett a hangversenyben. Közreműködtek még *Inkei* Gizella, *Révész* Gyula, *Sulmann* Ferencz, *Jámbor* Zsigmond és *Márkus* Miksa. — Az est sikerét jelenti, hogy a négyeseket 120 pár tánczolta. Jelen voltak:

Asszonyok: Auerbach Jakabné, Ármuth Lajosné, Bergman Miksáné, Berger Hermanné, Bakos Janosné, Bognár Józsefné, Baron Izsóné, Beretzky Miksáné, Berényi Mórné, Brandeisz Simonné, Berstein Samuné, Deutsch Gyuláné, ifj. Deutsch Manóné, Dietrich Szilárné, Engel Sándorné, Fischer Vilmosné, Fodor Mórné, dr. Fiáth Györgyné, dr. Faludi Miksáné, Feldmann Henrikné, Fischl Viktorné (S.-Bogárd), dr. Fanta Adolfné, Ganz Adolfné, Gross Bernátné, Göndör Sándorné, Grünfeld Pálné (Veleg), Glücksmann Adolfné, dr. Hermann Sándorné, özv. Hahn Jakabné, dr. Huszár Adolfné, Hubert Samuné, Havranek Lajosné, özv. Hoffmann Ignáczné, Havranek Antalné, Herczeg Ignáczné, Hauser Lipótné (Aba), Konrád Józsefné, dr. Kuthy Jozsefné, Klein Józsefné, Klein Zsigmondné, Kohn Adolfné, Komáromi Farkasné, Káldor Dávidné, ifj. Löwinger Mórné, Löwy Józsefné, Lengyel Dávidné, Lusztig Manóné, Löwinger Benőné, Löwy Gyuláné, Meiszter N.-né, özv. Márkus Simonné, Offner Mórné, Pollák Gusztávné, Pinkász Miksáné, Procopius Pálné, Pórász Salamonné, Pápay Nándorné, dr. Preisach Lipótné, Pfinn Istvánné, Piski L.-né, Práger Ignáczné, Róth Sándorné, Róth Bertalanné, Rósenberg Bertalanné, Rausnitzer Mórné, Rappaport Adolfné, Rechnitzer Sománé, Reé Istvánné, Reinitz Lipótné, özv. Say Rudolfné, Steininger Sándorné, Silberberg Károlyné, Sulmann Ferenczné, Simon Gyuláné, Steiner Béláné, ifj. Schvarcz Sománé, Singer Mórné (Polgárdi), Schmelczer Jákóné, Schönberberg Józsefné, Szegfü Ignáczné, Straus Mórné, Scheiber Adolfné, Schmideg Adolfné, özv. Strasser R.-né, Sshön Simonné, Téri Józsefné, Tóth Gézáné, özv. Udvardy Jánosné, Vértes Józsefné, ifj. Veisz Jakabné, Weichinger Sándorné, Weisz Adolfné, Weisz Gézáné, dr. Vizteleki Frigyesné, Weisz Vilmosné, Weiman Józsefné, Winternitzné (Szolgaegyháza), Wiener Gyuláné, Wiener Ignáczné, Weisz Jakabné stb.

Leányok: Árpádi Ella, Auerbach Katicza, Braun Malvin, Bruszt Adél (Bpest), Dieballa Erzsike, Desutsch Málvin (Aba), Engl Rózsa, (Sárbogárd), Fischer Irénke, Fischer Janka (Lovasberény), Fleischmaon Mili, Feldman Boriska, Ganz Aranka, Günsberger Antonia, Havranek Ilona, Herczeg Adél, Herczeg Ida és Irénke, Hauser Irén, Kovács Lenke, Kovács Juliska és Erzsike, Kohn Rózsa, Krasznapolszky Ida, Krausz növérek, Komáromi növérek, Leitner Nelli, Leichtner Irénke, Lengyel növérek, Lövinger növérek, Löwi Jolán és Irma, Lusztig Melanie, Ofner Rózsi, Mittler Gizella, Pick Margit, Preizach Hermin, Pórász növérek, Pick Helén, Piski Paula, Procopius növérek, Pálfi Nina, Perl Juliska (Bpest), Rausnitzer Margit, Reinitz Katinka, Reé Mariska és Bella, Rédl Szeréna (Csákvár), Rappaport Ilona, Say Tekla, Schmann Margit, Stauber Margit, Singer Szidi és Berta (Polgárdi), Stern Irén és Ida, Strausz Aranka, Scheiber növérek, Schmideg Ilonka, Schwarczbach Flóra, Scher Piroska (Debreczen), Spitzer Mariska (Bécs), Strasser Janka, Spitzer Matild, Wertheim Juliska, Wiener Margit, Wiener Emma, Wiener Ferike, Weichinger Anna, Wiener Camilla, Weisz Rózsa, Weisz Róza, Weisz Emma stb.

SZINHÁZ.

Szinházi műsor

1898. február 17-től február 19-ig.

17-én Csütörtökön **Varázsgyürü.**
18-án Pénteken **Vak Béla.**
19-én Szombaton **Angol.**

Jótékony hangverseny. A szfejérvári keresk. akadémia jótékony egyesületei javára a székesfejérvári szinházban *február hó 21-én* hangversenyt rendeznek a következő müsorral. I. Végrehajtó. Vigjáték 1 felvonásban, irta Ábrányi Emil. Személyek: Özv. Majorné Borsitzky Ilona, Birike fogadott leánya Tomcsányi Russi, Dr. Fehérvári Nándor, köz- és váltó ügyvéd Fábián László, Szaday Lajos Hetényi Elemér, Csaby Lajos, m. kir. végrehajtó Sághy Zsigmond, Koppauts Ferencz társ végrehajtó Göndör Aurél, Náni szakácsné Izsóné. Történik Budapesten. II. Hangverseny müsora: Répássy Guszti, Bucsudal! (Nem látom őt többé) Mányay Aranka, Büvös vadász „Imadal“. Hidvéghy Ernő, „Holló“ Póé Edgártől. Tomcsányi Rusi, A „Macska“ és „Vedd meg nekem mama“ Couplék. Gazdy Aranka, „Rab asszony“ ballada Kiss Józseftől. Tábori Frida „Vorrei morire“ olasz dal. Érczkövy Károly, Zajgó folyam, és Margaretha! Nagy Imre. Dal. III. A szikra. Vigjáték 1 felv. Irta: Pailleron E. ford. Huszár Imre. Személyek: Gerán Raul (27 éves) Hidvéghy Ernő. Renat Leonie (27 éves) Gazdy Aranka. Antoinette (18 éves) Tábori Frida.

Varázsgyürü. Az ujabb operettek közül ha nem is válik ki valami nagyon, de mindenesetre a jobbak közzé tartozik *Planquette Varázsgyürü* czimü operetteje, melyet szombaton mutatott be Szalkay szintársulata a székesfejérvári szinházban. Az előadás a sikerültebbek közé tartozik. Volt az előadásnak váratlan részlete is. *Hidvéghy* Ernő, a drámai hős XV. Lajos szerepében énekelt és a bájos dalt olyan szépen énekelte el, hogy a közönség megismételtette vele. *Mányai* Aranka Reneé szerepében aratott sok tapsot. *Répássi* Guszti, *Tábori* Frida és *Érczkövy* Károly, nemkülönben *Szalkay* igazgató is igen jól betöltötték szerepöket. Az első előadást telt ház nézte végig, vasárnap azonban midőn második előadásban ment, nagyon csekély számu közönsége volt.

Trilby. Kis számu közönség előtt vontatott előadásban és *Hollósi* Gizella vendégszereplésével adták elő hétfőn Trilby-t. Nehezen tudjuk megérteni, hogy mi hozta le Hollósit vendégszerepelni ide Székesfejérvárra, a melynek közönsége sokkal fejlettebb müérzékkel, szintársulata *Gazdy* Arankában sokkal nagyobb tehetséggel bir, sem hogy az ő nagyon is kezdetleges alakitása és gyönge tehetsége Trilby szerepében érdemesebb hatást tudott volna elérni. Bizony nagyon meglátszott még pártnerein is, hogy milyen deprimálólag hat reájuk, hogy Gazdy helyett Hollósival játszák a darabot. E kellemetlen hatás alól a közönség sem tudta magát kivonni. — Reméljük, hogy Hollósi kisasszony volt az utolsó ismeretlen nevü vendégszereplőnk ebben az évben. Ha jobb szinészeket nem tud kapni Szalkay vendégszereplésre, mint a milyennel mi rendelkezünk, az ilyen kezdőket tessék ott hagyni az iskolában, hogy tanuljanak.

VEGYESEK.

[] **Ward Klára jövedelme.** A kik hamarjában nem emlékeznének e névre, tudják meg, hogy Ward Klára Chimay herczegné. A szép asszony, a ki nemrég még központja volt két világrész érdeklődésének, most meglehetősen elvonulva él, — de jól él. Családja ugyanis köteles neki 300.000 frank évdijat fizetni. Igaz, hogy ebből 75.000 frank a gyermekeket illeti, de még igy is elég szép jövedelem áll a rendelkezésére. Majdnem negyedmillió frankot költhet, ugy, hogy alig érthetni, miért akart Ward Klára asszony orfeumokban fellépni? Vagy talán a luxus, hogy egy czigányt tartson magának, oly rengeteg sok pénzbe kerül, hogy 225.000 frankból nem futja?

[] **Porosz nábobok.** A jövedelmi adó kivetése tárgyában eljáró bizottságnak bevallott vagyon alapján irjuk a következőket. A leggazdagabb porosz ember, egy frankfurti Rotschild, a ki 215 millió márka vagyont vallott be, mig tavaly csak 203 millió után fizetett adót. Utána következik Krupp a hirneves ágyuöntő, a kinek vagyona, saját adatai alapján 128 millióra rug, mig tavaly csak 121 milliót tett ki. Jövedelem tekintetében Krupp az első; üzletei oly jól mennek, hogy ez idei jövedelme előreláthatólag 8 - 9 millió között fog variálni, — mig Rotschild jövedelme nem fogja a hét milliót meghaladni. Harmadik nábob egy szilézíai földbirtokos, a ki 85 millió márka vagyont vallott be. Ezután egy oppolni lakos következik 64 millióval.

[] **Kitörölhetetlen irás.** Bizony akárhányszor megesik, hogy valamely irás idővel, kivált ha szabadban van, tökéletesen elmosódik. Pedig mint egy előkelő szaklap irja, azt könnyen el lehet kerülni, ha kellőleg preparáljuk a papirost. Egyszerüen enyves vizet vegyitünk czinkfehérrel és ezt a folyadékot vékonyan a papirra mázoljuk; azután ha megszáradt, még egy réteg vizüveg és magnéziával vonjuk be. Az egészet egynehány napig 25 fok Celsius hőmérsékletü szobában hagyjuk és az igy kikészitett papiron az irás nem mosódik el, még ha hetekig is viz alatt tartjuk.

[] **Európa legrégibb törvényszéke.** A párisi hivatalos közlöny január 22-iki száma teszi közzé az andorrai köztársaság legfőbb törvényszékének reorganizációjára vonatkozó határozatokat. Érdekes, hogy a IX-ik század óta az első reorganizációja ennek a törvényszéknek, melyet Nagy Károly utóda Jámbor Lajos alapitott, a mint ezt egy »charta« is bizonyitja. Az andorrai törvényszék birái különben legirigylésreméltóbb tagjai a birói karnak, a mennyiben csak minden négy-öt esztendőben egyszer akad dolguk.

[] **Mac Kinley javadalmazása.** Az Egyesült-Államok elnökének lenni kétségtelenül igen nagy tisztesség; de jövedelem tekintetében akárhány bankigazgatói állás többet ér. Mac Kinley körülbelül 100,000 forint fizetést kap, de ebből vajmi sok költséget kell fedeznie. Igy ő neki kell gondoskodni az egész elnöki ház ellátásáról. Az ünnepélyek költségeire nincs külön budgedje, pedig egy-egy ily alkalommal tartani szokott ebéd jelentékeny összegbe kerül, annál inkább, mert a booknak elsőrendű qualitásuaknak kell lenniök. A kocsit is maga az elnök fizeti. Az állam csupán egy szolgát és egy titkárt tart számára, a kinek kötelessége mindennap az elnökhöz intézett leveleket felbontani és átolvasni.

00000122

[] **A bőrerszény jubileuma.** Egy bőrkereskedői szaklap közlése szerint a bőrerszénynek a mult évben lett volna ötven éves jubileuma, mert még csak ennyi ideje, hogy használatba került. Azelőtt az emberek a pénzt kis zacskókban, kendőcsücskékben, harisnyában hordozták, de a kényelmesen elhelyezhető és jól zárható bőrerszényt nem ismertek. Egy német könyvkötő, valami Heue Károly volt a feltalálója, a kit a sors Amerikába vetett és ott jött arra a gondolatra, hogy kis, zsebre tehető tasakokat gyártson az aprópénz számára. Azóta az erszény sokféle változatosságon ment keresztül, de egy hibáján eddig nem tudtak segiteni és talán a jövőben is aligha sikerül ezt a bajt orvosolni: hogy t. i. az erszények nagyon könnyen kiürülnek.

[] **A párisi menukártyák.** A plakát-festés a művelt nyugat országaiban már régóta művészet tárgya lett, most a különböző alkalmi nyomtatványok előállításánál is művészi tökélyre törekednek. — Igy Párisban az idei haute-saisonban valóságos fényüzést visznek véghez a menukártyákkal, melyeket elsőrangu hirneves művészek festenek. Nem egy ilyen menukártya müremek számba megy; gyönyörü kivitele az eszméneck, gazdag szinpompa jellemzi őket. Most legujabban egy különös papirnemet is használnak, mely hervadt falevelekre emlékeztet. Ezt a bizarr papirost befestik tarka, müvészi kivitelü alakokkal, virágokkal. Divatba jöttek már mindenféle alakok, sőt még Évát is oda festették a menukártyákra. Igen csinosak azok a kártyák, a melyeken a különféle borokat vig csoportozatok ábrázolják. Egy nyitott pezsgő-palaczkból egy ballerina ugrik ki s a kilőtt dugót igyekszik elkapni, aztán egy tüzes szemü nápolyi leány tarantellát tánczol egy palaczk Asti spumante körül, egy szenvedélyes magyar nő népdalokat énekel egy palaczk tokajihoz támaszkodva és közben a czigányok huzzák nótáikat. A rajnai bort a Wagner-féle operák szerint ábrázolják. A »Johanninsberger« a Rajna zöld habjain uszik, körös-körül pedig a folyam tündérei és szellemei üzik pajzán játékukat. Az irónia ecsetje sem maradt el ebből a modern müvészeti versenyből. Egy kártyán a kis párisi varrólány látható, keskeny beesett arcczal, fáradt szemekkel, a mint »petit gris«-t hajt föl egy nagy pohárral, a szegény népnek e silány, alig borizü italát . . .

Közgazdaság.

A parasztszocializmus.

II.

A közvetlen intézkedések feladata első sorban a parasztszocializmussal szaturált vidékeken a birtokososztály s általában az intelligenczia személyének és vagyonának a biztositása, megfelelő rendőri intézkedések utján. Másodsorban és legfőként a kormányzat feladatát képezi, hogy mindazon vidékek gazdaközönsége, amely vidékeken a parasztszocialis mozgalom komoly arányokat és sztrájkszerü jelleget öltött s a munkások munkába állani nem akarnak, idejekorán megfelelő számu és munkaerejü munkáskéz biztosittassék; de szükséges harmadsorban, hogy a kormány nagyobb figyelmet forditson a szocziális irányu sajtó ellenörzésére, mert már eddig is bizonyos megdöbbenéssel tölti el a gazdaközönséget az, hogy a királyi ügyészségek oly gyenge ellenörzést gyakorolnak ezen lázitó közleményekkel szemben, amelyek minden szava a vagyoni és személybiztonság, a törvények s a jelen társadalom ellen valló izgatás. Csak elvétve, ha olvasunk a szoczialista sajtó megtorlására czélzó esküdtszéki tárgyalásokról, amelyek ha vannak is, rendszerint felmentéssel végződnek. Ismeri pedig a kormány is igen jól ezen izgató iratok származását, ismeri a személyeket, akik ezen mozgalmat saját önzö czéljaikra használják ki, a munkásnépen nyerészkednek azt saját önzö czéljaikra megzsarolják s mindez történhetik a sajtószabadság örve alatt. Birjuk a földmivelésügyi miniszter igéretét az első két közvetlen intézkedés megtételére nézve s ez minden esetben megnyugvással töltheti el a gazdaközönséget. De kivánatos volna a harmadik kivánalom is, hogy ezen szoczialista sajtó-termékek szigoru ellenörzés alá vétessenek. A közvetett kormányintézkedések a társadalom életrekeltését, a szoczialistikus mozgalom társadalmi uton való ellensulyozását és helyes irányba való terelését kell, hogy czélozza. Itt első sorban ugyanazon hatalmas fegyver áll a kormányzatnak rendelkezésére, amellyel a szocializtikus izgatók küzdenek a jelen társadalmi rend megbontásán s ez a hatalmas eszköz a sajtó.

Teljesen eltévesztett dolog volna azonban ha a kormány a sajtó utján saját czime alatt óhajtaná felvenni a szocziálista mozgalmakkal a harczot. A kormányzatnak nem ez a feladata és nem is teljesithetné ezen feladatót oly tökéletesen és oly gyorsan és czélravezetöen, mint maga a társadalom, mert a kormányzat nehéskes mozgásu, a társadalom alsóbb rétegeihez nem igen tud hozzá férni. A földmivelésügyi miniszterium már több év óta ad ki több nyelvü néplapot, ez azonban épp azon a vidékén az országnak amelyen annak elterjedése legkivánatosabb volna, az Alföldön, legkevésbé van elterjedve. Ennek okát és magyarázatát abban kell találnunk egyrészt, hogy a néplapok nemcsak mezőgazdasági és társadalmi de első sorban politikai lapok is s amelyek politikája épp homlokegyenest ellenkezik az Alföld felfogásával, ugy, hogy az Alföldön ezen néplapok elterjedésére csakis akkor lehetne számitani, ha azok politikával egyáltalán nem foglalkoznának.

Minden esetben kivánatos volna azonban, hogy bármely politikai irányu oly lapok, a melyek a nép kezén nagy számban fordulnak meg s amelyek hajlandók, vagy már is a parasztszocializtikus irányzattal ellenesirányt követnek, hogy kormánysegélyben részesüljenek azért, hogy lapjaikban ezen fontos kérdéssel minél többször, és minél behatóbban s minél avatottabban foglalkozzanak. Az irodalmi uton a népre való hatás azonban a legsikeresebb akkor lesz, ha kitaláljuk a módját annak, hogy parasztszocializtikus mozgalmat tárgyaló, de a jelen társadalmi rend alapján álló társadalmi és mezőgazdasági irányu s népszerüen irt lapok mikép népszerüsithetnök a kisgazda közönség és lehetőleg a munkásosztály körében is. Ez pedig véleményem szerint csak ugy volna elérhető, ha ezen közvetitésre a gazdasági egyesületek használtatnának fel. Régi baja az a gazdasági egyesületnek, hogy a kisbirtokos osztályt müködésük körébe nem birják bevonni.

Egyetlen egy módja volna ennek, ha a fizetendő tagdij fejében bizonyos ellenszolgálmányt birnának tagjaiknak nyujtani és ezen ellenszolgálmány mi sem lehet inkább, mint egy gazdasági szaklap nyujtása. Mert nem áll az, hogy a magyar kisgazda nem szeret tanulni ez balvélemény, amely már jóformán gyökeret vert nálunk. E balvélemény hiveit felhivom arra, hogy az országban bárhol tartandó kisgazdáknak szánt gazdasági tanfolyamokon, előadásokon jelenjenek meg s bámulni fognak azon érdeklődésen, amit a tanulni vágyó kisgazdaközönség ezek irányában tanusit. Ha e mozgalom előbb indult volna meg s a vezető körök oly melegen érdeklődtek volna ez ügy iránt, mint ma, akkor ma alig beszélhetnénk parasztszocializis mozgalmakról.

A kis gazda tehát igenis tanulni akar, csak válogassuk meg a módot és eszközöket, amelyekkel sikerül hozzáférköznünk.

A földmivelésügyi miniszter által sikeresen meginditott gazdasági előadások kétségtelenül egy hatalmas eszköz erre, mert nemcsak a kisgazdák, de a mezei munkások is kedvvel jelennek meg ezen előadásokon. Kivánatos volna, hogy ezen gazdasági előadásokon kiválóan oly kérdések is tárgyaltassanak, amelyek a szocialista mozgalom ellensulyozására, az ellentétek kiegyenlitésére szoritkoznak. Ilyen az uj munkástörvény, ilyen a szövetkezetek alakitásának kérdése, ilyen általában a gazdakörök és munkáskörök, betegsegélyző egyletek stb. alakitása is.

Ezen gazdasági előadások tartása azonban semmi esetre sem elegendő a kitüzött czél elérésére és semmi esetben sem tekinthető oly ellenszolgálmánynak, amely a kisgazdaközönséget a gazdasági egyesületek kebelébe vonzza Ha a gazdasági egyesületnek azonban módjukban volna egy gondosan és szakszerüen szerkesztett néplapot adni tagdij fejében a tagok rendelkezésére, igy nem lehet kételkedni abban, hogy a vidéki gazdasági egyesületek e révén igen sok kisgazdát hóditanának meg s mentenének ki a szocializmus karjaiból. A kivitel módozata teljesen mellékes. Szerkesztesse azt a földmivelésügyi miniszter és bocsássa egy csekély előfizetési dij mellett a gazdasági egyesületek rendelkezésére, vagy szerkesztesse azt és adassa ki a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által, természetesen megfelelő anyagi támogatás mellett; mindkét esetben elérné azt, hogy a kisgazdaközönség a gazdasági egyesületek müködése körébe bevonatik s a gazdasági egyesületek müködése kiterjedtebbé és hatásosabbá válik.

Igen nagy hatást gyakorolhat a földmivelésügyi kormányzat nemcsak a kisgazda, de különösen a mezei munkásokra az általuk szivesen vásárolt polyvairodalom utján. A szocziálista mozgalomról, annak káros következményeiről, a jelenlegi társadalmi rend üdvös voltáról s általában a szocziálista ideák kivihetetlenségéről, kiváló népies irók által tanulságos történetek és elbeszélések volnának irandók, amelyek több százezer példányban volnának a ponyvairodalommal foglalkozó árusoknak ingyen átengednök azon kikötéssel azonban hogy maximálisan 1—2 kros árban kötelesek azt forgalomba bocsátani.

Ezen közvetett intézkedések hatása azonnal nem lesz észlelhető.

(Folytatása következik.)

Vasuti uj menetrend.

— Érvényes 1897. október 1-től. —

Császz. és kir. szab. déli vasut.

Budapest	ind.	*Székesfejérvár* érk.	ind.	*Nkanizsa.* érk.
Szem.v	6·40 reg.	8·53 d. e.	9·04 d. e.	1·24 d. u.
Gyorsv.	7·30 reg.	8·53 d. e.	8·58 d. e	11·45 d. e.
Vegy. v.	2·35 d. u.	4·29 d. u.	4·35 d. u.	3·55 este
Vegy. v.	5·25 d. u.	7·39 este	—	—
Gyorsv.	7·45 este	9·11 este	9.16 este	12·10 éjjel
Szem. v.	9·25 este	11·33 este	11·43 este	3·52 éjjel

Nagykanizsa	ind.	*Székesfejérvár* érk.	ind.	*Budapest* érk.
Szem. v.	12·15 éjjel	4·16 reg.	4·24 reg.	6·29 d. e.
Vegy.v.		—	6·15 reg.	8 33 d. e.
Gyorsv.	5·48 reg.	8·47 reg.	8·54 reg.	10·14 d. e.
Vegy. v.	9·15 d. e.	1·51 d. u.	2·32 d. u.	4·32 d. u.
Szem. v.	2·— d. u.	6·01 d. u.	6 09 este	8·12 este
Gyorsv.	5·06 d. u.	8·03 este	8·15 este	9·40 este

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár-Veszprém ind.	érk	*Veszprém-Szfejérvár.* ind.	érk.
Sz.v. 5·20 d. e.	8·03 d. e.	Sz.v. 4·19 reg.	6·—reg.
Sz.v. 9·27 d. e.	10·45 d. e.	Sz.v. 7·15 reg.	8·35reg.
Sz.v. 1·— d. u.	2·33 d. u.	Sz.v. 4·43 d. u.	5·53d.u.
Sz.v. 9·27 este	11·— este		

Székesfejérvár indul	*Komárom-Ujszőny.* érk.
Vegy. v. 10·— d. e.	2·50 d. u.
Szem. v. 10·— este	12·59 éjjel

Komárom-Ujszőny ind.	*Székesfejérvár.* érk.
Szem. v. 11·36 d. e.	2·23 d. u.
Vegy. v. 3·41 reg.	8·22 d. e.

Fehér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár ind.	*Adony-Szabolcs* érk	*Paks* érk.
Vegy. v. 3·55 d. u.	5·12 d. u.	9·33 este
Vegy. v. 7·56 reg.	9·23 reg.	2·15 délben

Paks ind.	*Adony-Szabolcs* ind	*Székesfejérvár.* érk.
Vegy. v. 2·— reg.	6·23 reg.	7·40 reg.
Vegy. v. 1·20 d. u.	6·06 este	7·25 este

Székesfejérvár ind.	*Sárbogárd* érk
Vegy. v. 9·05 reggel	10·55 délelőtt
Vegy. v. 2·50 délután	4·30 délután

Sárbogárd ind.	*Székesfejérvár* érk.
Vegy. v. 5 25 reggel	7·24 reggel
Vegy. v. 12·— délben	1·47 délután.

00000123

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti és * * * * * * * virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjegygyel

valamennyi nagyobb

füszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrássy-ut 23. sz. alatt létező **Mauthner Ödön** czég csakis **olyan csomagoknál** vállal teljes jótállást egészen **friss** és **valódi** magvakért, a mely csomagok **ragasztva**, a medve ábrával és a Mauthner névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

KÖHÖGÉS,

rekedség és elnyálkásodás ellen

legjobb hatásu szer a

RÉTHY-féle

pemetefü-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszertárban. Egy doboz ára **30 kr.**, 5 dobozzal **1 frt 50 krért** bérmentve küld

RÉTHY BÉLA

gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláirásom látható.

Réthy Béla gyógyszerész

Hirdetések felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.

Korral haladni,

ez üzletünk vezéreszméje.

Ezen elvünknek hódolva,

fehérnemü művarrodánkat megnagyobbitottuk és oly tökélyre vittük, hogy a legtulzóbb igényeknek megfelelőleg felszereltük és pedig: **ing-, hálóköntös-fehér és szines alsószoknyák;** nemkülönben **ágynemüek** kizárólag a legtartósabb vásznakból remek kivitelben készülnek.

Vászon és asztalnemüink, nemkülönben fejérnemüink tartósságáért a teljes felelőséget magunkra vállaljuk.

Kérjük a nagyközönség további támogatását

kész szolgái

Deutsch Manó és Fia,

divatáruháza.

Székesfejérvárott. Alapitva 1843.

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utcza 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli idényre remekül felszerelt **női divat, kész női felöltő és vászon üzletemben**

szerencsés párti (alkalmi) vételek

folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan

jutányos olcsó árakért

tudok kitünő jó minőségü és divatos áruval szolgálni, hogy áraim tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket

Saját jól felfogott érdekében ajánlom meggyőződést szerezni és bevásárlásaival megszerenczéltetni.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR,

Székesfejérvár Nádor-utcza,

Pollák czipész átellenében.

	Ezelőtt frt kr	Most frt kr
1 mtr jó mosó parget	30	18
1 mtr széles szintartó parget	55	30
1 mtr dupla széles schewiott	50	22
1 vég 30 rőfös schiffon	7.80	4.50
1 vég 30 rőfös czérna Canavász	7.50	3.30
1 vég 32 rőfös vászon	7.50	3.30
1 vég Steininger Creas	9.50	3.80
1 vég 54 rőfös Rumburgi	25.—	8.50
1 pár tunis szövet függöny	3.60	1.50
1 dtz. zsebkendő szép	3.—	1.20
1 drb 3 méteres plaid kendő	7.—	2.20
1 vég korona kanavász	9.50	4.50
1 garnitur ágytertiő abrosz	12.—	6.50

és más e szakmához tartozó czikkek óriási választék rendkivül olcsó árért.

Nagy forgalom, kevés haszon!

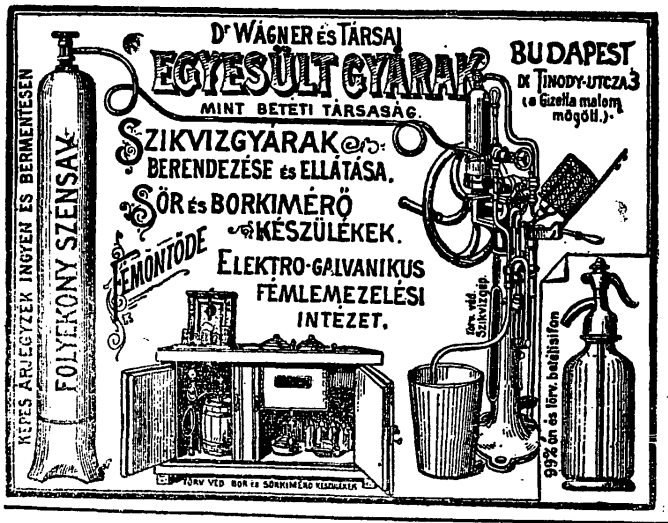

Tüzkáreset végett

a raktáron levő összes áruk

minden áron eladatnak.

Cretonok	— — — —	métere 12	krajczár.
Barchetok	— — — —	„ 12	„
Ruha kelmék	— — —	„ 15	„

Tisztelettel **LŐWY ADOLF,**

Székesfejérvár, Jókai-u.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000124